

Respons

Tsjetsjenia: Personer som jobbet i administrasjonen til president Maskhadov i perioden 1996-1999

Problemstilling/spørsmål:

- I hvilken grad er personer som var ansatt i Maskhadov-administrasjonen i Tsjetsjenia i perioden 1996-1999 i en utsatt posisjon i dagens Tsjetsjenia?
- Er det eventuelt enkelte grupper innenfor Maskhadov-administrasjonen som er i en mer utsatt situasjon enn andre?

Generelt om opprørere som deltok i første krig (1994–1996) og deres situasjon i dag

Landinfo foretok en tjenestereise til Moskva og Nord-Kaukasus i juni 2009. Blant temaene for reisen var spørsmål om hvordan myndighetene behandler opprørere og personer som ga bistand til opprørere under første krig i Tsjetsjenia.

Kildene Landinfo intervjuet var samstemte om at deltakelse i første krig generelt sett ikke er av stor interesse for dagens myndigheter i Tsjetsjenia. Bakgrunnen for dette er at konfliktbildet er et annet i dag enn det var under første krig. I første krig stod striden mellom tsjetsjenske, separatistiske opprørere og russiske, føderale styrker. Dagens konflikt står mellom tsjetsjenere; tsjetsjenske myndigheter og tsjetsjenske opprørere hvor ytterliggående islam er et stadig viktigere element (Landinfo 2009). Det avgjørende er om man har kjempet mot sittende tsjetsjenske myndigheter.

Landinfo kan imidlertid ikke utelukke at pågripelser av personer som har vært aktive under første krig fortsatt kan skje. Eksempelvis rapporterte Kavkazskiy Uzel i desember 2009 om to personer som ble arrestert for at de angivelig skal ha vært medlem av væpnede grupper i distriktene Naurskiy og Suzhenskiy i perioder i 1999. En menneskerettighetsorganisasjon uttalte at fengslingen skjedde som et resultat av at myndighetene krever flere arrestasjoner av personer knyttet til opprørsvirksomhet (Kavkazskiy Uzel 2009). Det er verdt å merke seg at dette er enkelttilfeller og at kildene Landinfo intervjuet i 2009 var samstemte om at aktivitet i første krig var av liten interesse for dagens myndigheter. De understreket at det først og fremst er opprørere som har vært og er aktive i de senere år som vekker myndighetenes reaksjoner.

Respons Tsjetsjenia: Personer som jobbet i administrasjonen til president Maskhadov i perioden 1996-1999

Situasjonen til personer som tidligere har jobbet i Maskhadovs administrasjon

Situasjonen til personer som har hatt offisielle stillinger under Maskhadovs administrasjon (1996-1999) ble drøftet med flere kilder under den tidligere omtalte tjenestereisen til Moskva og Nord-Kaukasus sommeren 2009.

Våre kilder hadde ikke merket seg denne gruppen som spesielt utsatt for reaksjoner fra dagens myndigheter i Tsjetsjenia. Kildene viste ikke til konkrete eksempler på at personer fra Maskhadovs administrasjon har fått problemer i ettertid. Flere av kildene mente imidlertid at en persons rang innenfor Maskhadov-administrasjonen kan være vesentlig for hvorvidt myndighetene er interessert i vedkommende i dag eller ikke. Forholdet til dagens president, president Kadyrov, ble også av flere trukket fram som avgjørende.

Ifølge en russisk menneskerettighetsorganisasjon i Moskva (intervju, juni 2009) er ikke personer som satt i administrative stillinger av medium rang under Maskhadovs styre i en utsatt situasjon i dag, med mindre de også har vært aktive under den andre krigsperioden. Organisasjonen uttalte seg ikke om hvorvidt personer med høyere posisjoner i Maskhadovs administrasjon vil være i søkelyset.

Også en representant for en humanitær organisasjon i Nord-Kaukasus opplyste (intervju i Nord-Kaukasus, juni 2009) at de fleste personer som har hatt en "vanlig" rang innenfor Maskhadov-administrasjonen jobber og lever normalt. Organisasjonen opplyste videre at personene lever normalt så lenge de er "stille" og ikke foretar seg noe som provoserer myndighetene. Organisasjonen presisterte ikke nærmere hva som er situasjonen til personer som har hatt stillinger av høyere rang innenfor Maskhadov-administrasjonen.

I henhold til opplysninger Landinfo har fra en anerkjent internasjonal kilde (intervju i Moskva, februar 2010), er nettopp rangordenen innenfor Maskhadovs administrasjon av avgjørende betydning for hvorvidt myndighetene fatter interesse for den enkelte eller ikke.

En lokal menneskerettighetsorganisasjon i Nord-Kaukasus opplyste (intervju i Nord-Kaukasus, juni 2009) at det er forholdet til dagens myndigheter som er avgjørende for personer som har jobbet under Maskhadov. Hvis forholdet til dagens myndigheter er godt, vil personen heller ikke ha problemer grunnet sin fortid i Maskhadov-administrasjonen. Organisasjonen mente videre at posisjonen i Maskhadovs administrasjon ikke har betydning for hvorvidt en person pr. i dag vil være utsatt eller ikke. Det avgjørende er forholdet til dagens myndigheter. En "stilltiende" aksept av Kadyrov er tilstrekkelig, ifølge organisasjonen. Organisasjonen opplyste videre at de som var svært aktive i uavhengighetserklæringen, kan være i en utsatt posisjon i dag. De som ikke har vært innblandet i alvorlige hendelser som drap eller annet, vil etter denne organisasjonens oppfatning neppe være i en risikofylt situasjon i dag (intervju i Nord-Kaukasus, juni 2009).

En representant for en annen menneskeorganisasjon i Nord-Kaukasus mente (intervju i Nord-Kaukasus, juni 2009) at for å unngå problemer i Tsjetsjenia, må en aktivt støtte nåværende president Kadyrovs styre og ha en posisjon hos Kadyrov. Først da er man garantert sikkerhet.

Landinfo har på nytt tatt kontakt med en representant for en russisk menneskerettighetsorganisasjon i Nord-Kaukasus (e-post august 2011) for å få en oppdatert vurdering av situasjonen for personer med en fortid i Maskhadov-administrasjonen.

Respons Tsjetsjenia: Personer som jobbet i administrasjonen til president Maskhadov i perioden 1996-1999

Organisasjonen opplyste at en eventuell forfølgelse avhenger av stillingens nivå i Maskhadov-administrasjonen. Det var mange vanlige tjenestemenn i presidentadministrasjonen, og organisasjonen hadde ikke hørt om at noen av disse har blitt forfulgt i etterkant. Enkelte høyt rangerte tjenestemenn skal imidlertid ha blitt bortført og forsvunnet. Det finnes også eksempler på at høyt rangerte tjenestemenn fikk ansatt slektninger i lavere stillinger og dette kunne bety at de begge kunne rammes. Organisasjonen kjente imidlertid kun til svært få tilfeller av dette. Vanligvis var det høyt rangerte personer som ble rammet. Familiemedlemmer av personer som har jobbet for Maskhadov-administrasjonen har heller ikke rapportert om overgrep til denne organisasjonen.

Radio Free Europe/Radio Liberty skrev i juni 2009 at mange tidligere ansatte i Maskhadov-administrasjonen skal ha returnert til Tsjetsjenia og at de offentlig skal ha stått frem og fordømt separatistregimet under Maskhadov. De har samtidig også gitt sin støtte til Kadyrov. Flere slik opptak har blitt vist på tsjetsjensk fjernsyn (RFE/RL 2009). En representant for en russisk menneskerettighetsorganisasjon i Nord-Kaukasus (e-post august 2011) har derimot opplyst at de aller fleste av dem som jobbet for Maskhadov har forlatt republikken og bor i utlandet. De få som er igjen samarbeider med administrasjonen til Kadyrov.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Kavkazskiy Uzel (2009, 17. desember). Russia: Chechen activist disprove of suspected militants' arrests. *BBC Monitoring*. [Elektronisk abonnementsstjeneste].
- Landinfo (2009, 8. september). *Tsjetsjenia: Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår dem*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1003/1/1003_1.pdf [lastet ned 18. august 2011].
- Radio Free Europe (2009, 4. juni). Kadyrov Orchestrates Public Denunciation Of Second Chechen President. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/Kadyrov_Orchestrates_Public_Denunciation_Of_Second_Chechen_President/1746933.html [lastet ned 25. august 2011].

Respons **Tsjetsjenia: Personer som jobbet i administrasjonen til president Maskhadov i perioden 1996-1999**

Muntlige kilder

- Lokal menneskerettighetsorganisasjon i Nord-Kaukasus. Intervju i Nord-Kaukasus, juni 2009.
- Humanitær organisasjon. Intervju i Vladikavkaz, juni 2009.
- Internasjonal organisasjon. Intervju i Moskva, februar 2010.
- Russisk menneskerettighetsorganisasjon. Intervju i Moskva, juni 2009.
- Menneskerettighetsorganisasjon i Nord-Kaukasus. Intervju i Nord-Kaukasus, juni 2009.
- Menneskerettighetsorganisasjon i Nord-Kaukasus. E-post, august 2011.

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.